

VÝVOJOVÁ PSYCHOLOGIE

podzim 2018

Kročáková

Zuzana

CÍL

STUDENT UMÍ POUŽÍVAT
POZNATKY Z VÝVOJOVÉ
PSYCHOLOGIE PŘI SVÉM
PŘEMÝŠLENÍ O DĚTECH

PODMÍNKY ÚSPĚŠNÉHO UKONČENÍ

- ☛ Můžete mít **TŘI absence**, jejichž důvody mohou být jakékoli (včetně praxe) a nemusíte se omlouvat.
- ☛ Pokud by měla vaše absence překročit povolenou, do 14 dnů od této absence si požádáte o zadání **náhradní práce** na 7477@mail.muni.cz
- ☛ Jsem velký fanoušek řešení problémů včas, nebo dokonce dříve, než nastanou.
- ☛ V semináři budete aktivně pracovat, spolupracovat a odevzdávat případné úkoly.

PRÁCE V SEMINÁŘI

Aby byl seminář opravdu seminářem, přeju si

...abyste byli přítomni pozorností i myšlenkami.

...abyste přemýšleli, diskutovali, ptali se a oponovali.

...abyste přinášeli svá témata, zkušenosti, názory, postřehy.

...abyste byli otevření k názorům a pohledům ostatních.

...abyste si chtěli něco odnést, ne jen sedět.

...abyste se ozvali vždy, když nebudete rozumět, nebo vám práce nebude připadat užitečná či smysluplná.

UKONČENÍ

Seminář je ukončen kolokviem, které bude mít písemnou podobu a zaměří se na ověření dovednosti formulované jako cíl semináře.

CO SE PROBÍRALO
V SEMINÁŘI

VOLNÉ PSANÍ: PRAVIDLA

- ❑ Všichni položí tužku na papír. Na pokyn začnou psát.
- ❑ Píší po celou dobu předem vymezeného časového limitu.
- ❑ Píší vše, co je v danou chvíli k tématu napadá.
- ❑ Je nutné, aby se tužka stále pohybovala.
- ❑ Pokud „dojde nit“ a nemají o čem psát, je povoleno psát například: „...už mne nic nenapadá...“, tužka se ale po celou dobu nesmí zastavit.
- ❑ Je zakázáno vracet se k již napsanému a vylepšovat to.
- ❑ Během psaní se nehledí na pravopisné chyby, je možné je opravit později.
- ❑ Každý píše svým běžným tempem, nejde o závody.
- ❑ Text každému zůstane, nebude ho muset nikomu ukazovat. Může z něj sdílet myšlenky.

VOLNÉ PSANÍ: TÉMA

☐ 5 minut

☐ Jak přemýšlím o dětech?

VOLNÉ PSANÍ: SDÍLENÍ

- ❑ Podtrhněte či zakroužkujte ve svém textu to důležité.
- ❑ Najděte si kolegu/y a posdílejte, co vám přijde důležité.
- ❑ Na základě předchozí diskuse položte otázky vývojové psychologii.
Co vás zajímá? Čemu nerozumíte? O čem byste chtěli vědět víc?
1 otázka = 1 papír

PŘEMÝŠLENÍ O DĚTECH: KÝM JE PRO MNE DÍTĚ?

Do našeho uvažování o dítěti a jeho vývoji vstupují naše prekoncepty, naše individuální představy o tom, kým a jaké děti jsou a co je smyslem dětství.

Tyto myšlenkové koncepce silně ovlivňují to, jak chápeme vývoj a výchovu dětí a její cíle.

Je proto dobré neustále reflektovat své pojetí dítěte a zvědomovat si, jakým způsobem ovlivňuje mé pedagogické názory.

Otázka k přemýšlení: Napadá-li vás, že děti by ve svém životě něco měli či musejí, zamyslete se nad tím, z čeho tento názor pochází, na čem stojí?

OBLASTI PSYCHICKÉHO VÝVOJE

- fyzická
- psychická
- sociální

jiné rozlišení

- biosociální
- kognitivní
- psychosociální

Otázka k přemýšlení: V čem se tato dvě pojetí liší a proč?

OBECNÉ ZNAKY VÝVOJE

- ❑ komplexní proces zahrnující somatickou i psychickou složku
- ❑ posloupnost změn, které na sebe zákonitě navazují (nelze “přeskakovat”)
- ❑ neprobíhá rovnoměrně, jsou v něm období stagnace i vývojové skoky
- ❑ je individuálně specifický
- ❑ závisí na zrání a učení

Otázka k přemýšlení: Jak rozumíte pojmu zrání?

VÝVOJOVÁ DYNAMIKA

Dynamiku vývoje ovlivňuje naplňování dvou protichůdných potřeb:

- 1. Potřeba jistoty a stability:** aby změny nepřinášely přílišnou zátěž; aby se jedinec orientoval v situaci kolem sebe a dokázal do jisté míry předvídat budoucnost
- 2. Potřeba změny:** otevřenost k novým zkušenostem, ochota přijmout dočasnou nejistotu, tendence ke změně či ochota ji akceptovat

VLIVY

“Do jaké míry ovlivňuje vývoj dítěte prostředí, ve kterém vyrůstá?”

- fyzicky
- psychicky
- sociálně

Co potřebuje dítě od vztahu
s pedagogem?

Jak se vztah učitele k žákovi
projeví v procesu učení?

Jak získat respekt?

Proč vztah učitel – žák
ovlivňuje proces učení?

RITA PIERSON ODPOVÍDÁ

PEDAGOGICKÁ PSYCHOLOGIE

PODZIM 2018

Zuzana Kročáková

Primární sociální potřeby

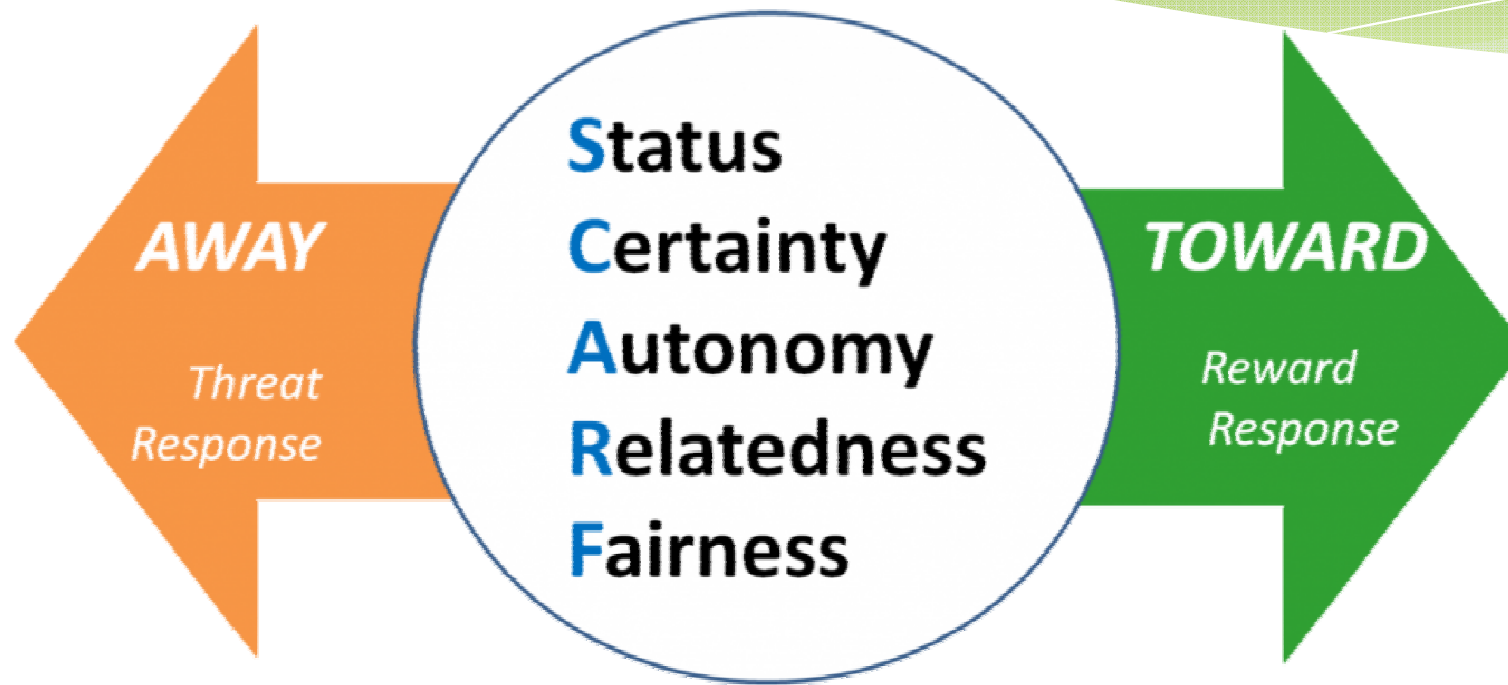
Jsou sociální potřeby primární?

1. Naše chování je řízeno obecným organizačním principem minimalizace ohrožení a maximalizace odměny či libosti (Gordon 2000).

Poslední výzkumy mozku a poznatky sociální neurovědy ukazují, že to platí pro chování sociální. Tedy že i v našem kontaktu s ostatními lidmi se snažíme vyhýbat se ohrožení a maximalizovat bezpečí, které přináší příjemné pocity.

2. Ukázalo se, že sociální zkušenosti používají a aktivují stejná mozková propojení, která jsou používána pro primární potřeby přežití (Lieberman a Eisenberger, 2008). Jinými slovy, sociální potřeby jsou pro mozek totéž jako potřeba jídla či spánku. Při jejich nenaplnění jsou aktivována centra bolesti a my reagujeme silnými emocemi.

3. „Jsme evolučně nastaveni tak, že potřebujeme být napojeni na ostatní, potřebujeme s nimi být v kontaktu. Po narození je to věc přežití, jak vyrůstáme, jen

model SCARF
primární sociální potřeby dle Davida Rocka (2008)

Model SCARF je akronymem pro primární sociální potřeby:

Statusu, postavení ve skupině

Jistoty, orientace, předvídatelnosti

Autonomie, samostatnosti, svobody

Propojení s ostatními

Spravedlnosti, férového jednání

Šipky ukazují naši reakci na nenaplňování těchto potřeb, kdy cítíme ohrožení a vzdalujeme se či vyhýbáme.

Při naplňování máme tendenci přibližovat se

ZNÁTE ODPOVĚDI?

Zkuste si jen s využitím paměti
odpovědět na následující otázky?

1. Na základě čeho D. Rock tvrdí, že některé sociální potřeby jsou primární?
2. Které potřeby to jsou? (můžete si pomoci modelem SCARF)
3. Co se děje při jejich nenaplnění a proč?

PUBERTA

CO CHTĚJÍ A CO POTŘEBUJÍ?

CO JE ZAJÍMÁ?
ČÍM SE ZABÝVAJÍ A PROČ?

ROZVOJ SEBEPOJETÍ

Od nekritického přejímání názorů druhých k nalezení vlastní identity.

Ujasnění vztahu k sobě a hledání vlastní identity je některými autory považováno za základní vývojový úkol období adolescence.

Erikson (1985) popisoval dospívání jako konflikt mezi potřebou vyrovnání se s požadavky společnosti a potřebou integrace sebe samého tak, aby člověk našel a akceptoval své vlastní místo a hodnotu ve společnosti.

Tomáš Slezák: Sebepojetí, článek na Metodickém portálu [RVP](#)

SBÍRKA TÉMAT, O KTERÝCH BYSTE MĚLI MÍT NA ZÁKLADĚ SEMINÁŘE PŘEHLED

- ★ v čem je vývojová psychologie prospěšná pedagogům
- ★ obecné zákonitosti vývoje
- ★ oblasti vývoje
- ★ vývojová dynamika
- ★ specifika dětského světa (bezprostřednost, vnímání času, poznávání...)
- ★ pojetí žáka učitelem a jeho vliv na vzájemný vztah
- ★ co potřebuje žák od vztahu s učitelem
- ★ budování vzájemného respektu
- ★ vliv vztahu učitel žák na proces učení
- ★ vliv prostředí na psychický a fyzický vývoj dítěte
- ★ významné sociální vlivy
- ★ primární sociální potřeby a jejich projevy ve školním prostředí
- ★ puberta a její smysl a cíl
- ★ co potřebují dospívající

Pokud jste byli v semináři duševně přítomni, nemělo by vás v testu nic překvapit :-)